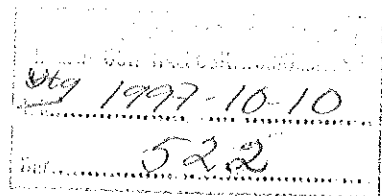

8 104/97

Maria

VÄNERSBORGS KOMMUN

Planeringsenheten och
Miljö- och hälsoskyddskontoret

Dnr 1997.763

Enligt sändlista

Förslag till bildande av **Nygårdsängens naturreservat** i Korseberg, Vänersborgs kommun

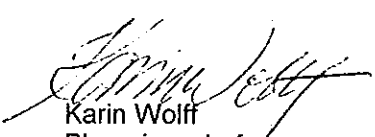
Vänersborgs kommun fick 1996 delegation av länsstyrelsen att bilda naturreservat. I enlighet med delegationen föreslår planeringsenheten och miljö- och hälsoskyddskontoret att kommunen beslutar att bilda Nygårdsängens naturreservat. Planeringsenheten och miljö- och hälsoskyddskontoret har nu arbetat fram bifogat förslag att sändas på remiss till berörda innan beslut.

Området - Nygårdsängens naturreservat - bör särskilt skyddas på grund av sin betydelse för kännedomen av landets natur. Naturvärdena består i förekomst av flera rödlistade eller sällsynta växter, vatteninsekter och groddjur som är beroende av grunda solöppna vattenmiljöer. Området har också en artrik fågelfauna.

Värdena skall tryggas genom att området skyddas från olika slag av ingrepp och genom att med viss skötsel bibehålla solöppna grunda vattensamlingar, dammar och kärr.

Ändamålet med naturreservatet skall vara att bevara och vårda ett tätortsnära våtmarksområde med stor artrikedom knuten till småvatten och dammar.

Synpunkter på förslaget skall vara inkomna till kommunen under adress Planeringsenheten, Vänersborgs kommun, 462 85 Vänersborg, senast den 14 november 1997.

Karin Wolff
Planeringschef

Maria Fridén Alexandersson
Kommunbiolog

Föreskrifter för reservatet

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar kommunstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen (NVL) och 9-10 §§ naturvårdsförordningen att följande föreskrifter och bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla.

A. Föreskrifter med stöd av 8 § NVL angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att nyttja fastighet inom naturreservatet

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra gällande författningar är det i naturreservatet förbjudet att

1. uppföra byggnad;
2. uppföra anläggningar, t ex båthamn;
3. anlägga väg eller parkeringsplats;
4. sätta upp luft- eller markledning, stängsel eller hägnad;
5. anordna upplag annat än tillfälligt sådant;
6. bedriva någon form av av täktverksamhet kommersiellt eller för husbehov;
7. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa, muddra, dämma, dika eller valla in;
8. så eller plantera skog;
9. odla energigrödor, energiskog eller julgranar;
10. tillföra kemiska bekämpningsmedel, gödselmedel eller kalk;
11. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart.
12. framföra motordrivet fordon.

Åtgärder som anges i den till detta beslut hörande skötselplanen (se bilaga 3), får utföras av naturvårdsförvaltaren eller den som naturvårdsförvaltaren utser utan hinder av föreskrifterna ovan.

B. Föreskrifter med stöd av 9§ NVL om skyldighet att tåla visst intrång.

Markägare inom reservatet förpliktas tåla att nedan angivna åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen:

1. utmärkning och upplysning om naturreservatet;
2. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar, såsom t ex informations-tavlor enligt skötselplanen.

C. Föreskrifter enligt 10 § NVL om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra författningar är det förbjudet att

1. störa djurlivet;
2. tälta eller uppföra vindskydd;
3. elda;
4. framföra motordrivet fordon;
5. medföra okopplad hund eller annat okopplat husdjur.

D. Föreskrifter m m enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen.

1. Naturvårdsförvaltare skall vara Vänersborgs kommun.
2. Naturreservatet skall genom naturvårdsförvaltarens försorg utmärkas enligt svensk standard (SIS 021522) och Naturvårdsverkets anvisningar.
3. Skötselåtgärderna skall fortlöpande dokumenteras av naturvårdsförvaltaren.

Beskrivning av området

Uppgifter om reservatet

Reservatets benämning:	Nygårdsängens naturreservat
Kommun:	Vänersborg
Lägesbeskrivning:	Vid sjön Vassbottens östra sida, vid infarten till Vänersborgs stad
Gräns:	Reservatets gräns är markerad på bifogad karta
Fastighet:	Onsjö 2:1
Markägare:	Vänersborgs kommun
Area:	18,2 ha
Naturtyp:	Fuktäng med dammar, vattenhöljor, frisk äng och strandzoner
Naturvårdsförvaltare:	Vänersborgs kommun

Naturförhållanden

Reservatet gränsar i nordväst till sjön Vassbotten, i sydväst till nedfarten till norskens brygga, i sydost till Edsvägen och i nordost till inloppet till Karls grav, se bilaga 2.

Nygårdsängen är ett våtmarksområde i vars dammar det finns rikligt med olika vatteninsekter och groddjur som utgör föda för många fågelarter. Stranden är viktig för bl a rastande fåglar. Här finns också sällsynta växter såsom ävjebrodd och grönskära. Området har också landskaps-estetiska värden. Nygårdsängen ligger med en mosaik av olika färger. På våren med bleka olika gula och gröna toner och på hösten de starkt gula och röda färger som i tiden avlöser varandra.

Nygårdsängen är ett lertäktssområde som tillhörde Nabbensbergs tegelbruk. Dessa småvatten har kommit att utgöra en refug för många olika arter som är knutna till denna biotop.

Naturtypen är fuktäng omväxlande med vattendammar i de gamla lerschakten. Vattenhöljorna är ofta bevuxna med bladvass, olika arter av starr, bredkaveldun, olika arter av säv m m (se artlista för växter, bilaga 4). Här håller den större vattensalamandern till på våren under parningstid. Högre liggande partier kan betecknas som frisk äng med bl a ängskavle, ängsgröe och tuvtåtel samt olika örter. På den vall som gränsar mot Vassbotten växer en del träd och buskar, såsom fågelbär, hägg, oxel och rönn, hagtorn, druvfläder, stenros och hallon.

Stranden mot sjön Vassbotten är opåverkad av utfyllnader eller andra ingrepp vilket faktiskt är ganska ovanligt nära Vänersborg, och här växer flera sällsynta växter som är helt beroende av att stranden även i fortsättningen skyddas mot olika ingrepp.

Strandzonen är till stora delar bevuxen med bladvass men här och var finns öppen lite kärrartad strand med naken jord. Här växer den sällsynta grönskäran som är en rödlistad art. Den vill ha opåverkad strandmiljö med blottad jord i vattenbrynet. Den visar sig bara vissa år. En annan sällsynt växt i denna strandmiljö är den lilla ettåriga rosettformiga ävjebrodden.

I hela området finns ett rikt fågelliv med brun kärrhök och täta bestånd av tättingar, bl a gulärta, rörsångare och sävsångare. Trastsångare har tidvis uppehållit sig i vassarna. Bland mer sällsynta arter kan nämnas årtå. I dammarna finns rörhöna och vattenrall. För området finns en våtmarksinventering av länsstyrelsen 1981:1.

Dammarna utgör viktiga lekområden för olika arter av groddjur och här finns ett rikt liv av vatteninsekter. Den större vattensalamandern har hittats här och är en rödlistad art. Här har också hittats en art av dykarbagge (*Graphoderus cinereus*) som är ny för Västergötland och för övrigt sällsynt. Det rika biologiska livet i dessa småvatten i kombination med avsaknaden av fisk har stor betydelse för tillgången på föda för de häckande fåglarna i området. På grund av vegetationens högvuxna karaktär är det häckande beståndet av vadare glest, men förekomst av brushane under häckningstid bör noteras. Större del öppen strand skulle gynna dessa arter.

Historik

Nygårdsängen har fått sitt namn efter gården Nygård som har legat här. Redan på 1300-talet finns gården omtalad men vid en gränsfejld på 1500-talet brändes den ner. Namnet fanns sedan kvar då den exercished som sedan kom att ligga här fick namnet Nygårdsängen.

Från området togs sedan lera för framställning av tegel vid det närbelägna Nabbensbergs tegelbruk som lades ner så sent som 1967. Tegeltillverkningen här omtalas redan så tidigt som under slutet av 1700-talet

Planering

I länets naturvårdsplan har området angetts vara skyddsvärt (KI III) för rastande och häckande fåglar. Området redovisas också som av högt skyddsvärde (KI II) i en våtmarksinventering som utförts av zoologiska institutionen vid Göteborgs universitet (Länsstyrelsens rapport 1981:1)

I kommunens sammanställning av värdefulla naturområden i Vänersborgs kommun har området bedömts ha stora naturvärden.

I kommunens översiktsplan anges för Vassbotten att våtmarkerna bör bevaras och ej dikas ut och att kärrområdet bör bevaras.

Området hyser flera rödlistade arter.

Ärendets beredning

Frågan om skydd för området har väckts av Naturskyddsföreningen Vänersborg i en skrivelse till Vänersborgs kommun (1993.93). Man befarar att ingrepp i samband med exploatering av omgivande mark, kan komma att skada områdets naturvärden.

Områdets behov av skydd och vård

Inom våtmarksområdet syftar beslutet till att bevara den stora artrikedomen som är kännetecknande för grunda kärr, vattensamlingar och dammar. Exempel på arter som genom skyddet och vården skall bevaras så att de långsiktigt kan föryngra sig i livskraftiga populationer är, stor och liten vattensalamander, vanlig groda, samt grönskära och ävjebrodd.

Målet är att med viss skötsel bibehålla solöppna grunda vattensamlingar, dammar och kärr. Träd och buskvegetation skall hållas efter och bör endast täcka ca tio procent av området i form av lågvuxna trädsolitärer och buskar.

Förnamängden skall minskas genom regelbundet återkommande vår- eller höstbränningar alternativt slätter.

Dammar och strandzoner med högvuxen bladvass skall på sikt hållas efter så att öppna vattenspegel bildas och för att gynna annan strandvegetation.

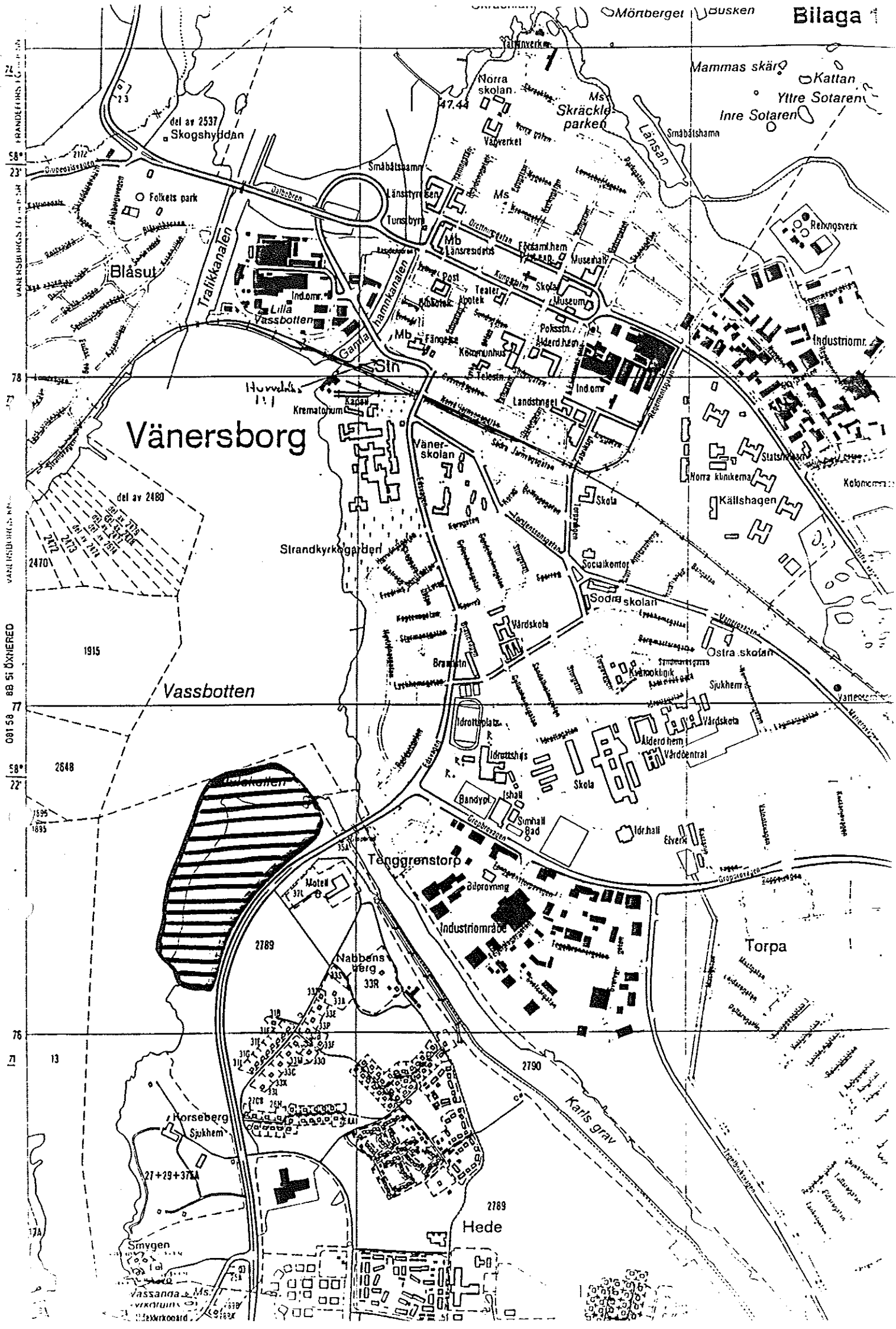
Vänersborgs kommuns bedömning

Kommunen har i sin översiktsplan angett att våtmarkerna och kärrområdet vid Vassbotten bör bevaras. Skydd av området ligger också helt i linje med de intentioner som anges i kommunens Agenda 21-arbete.

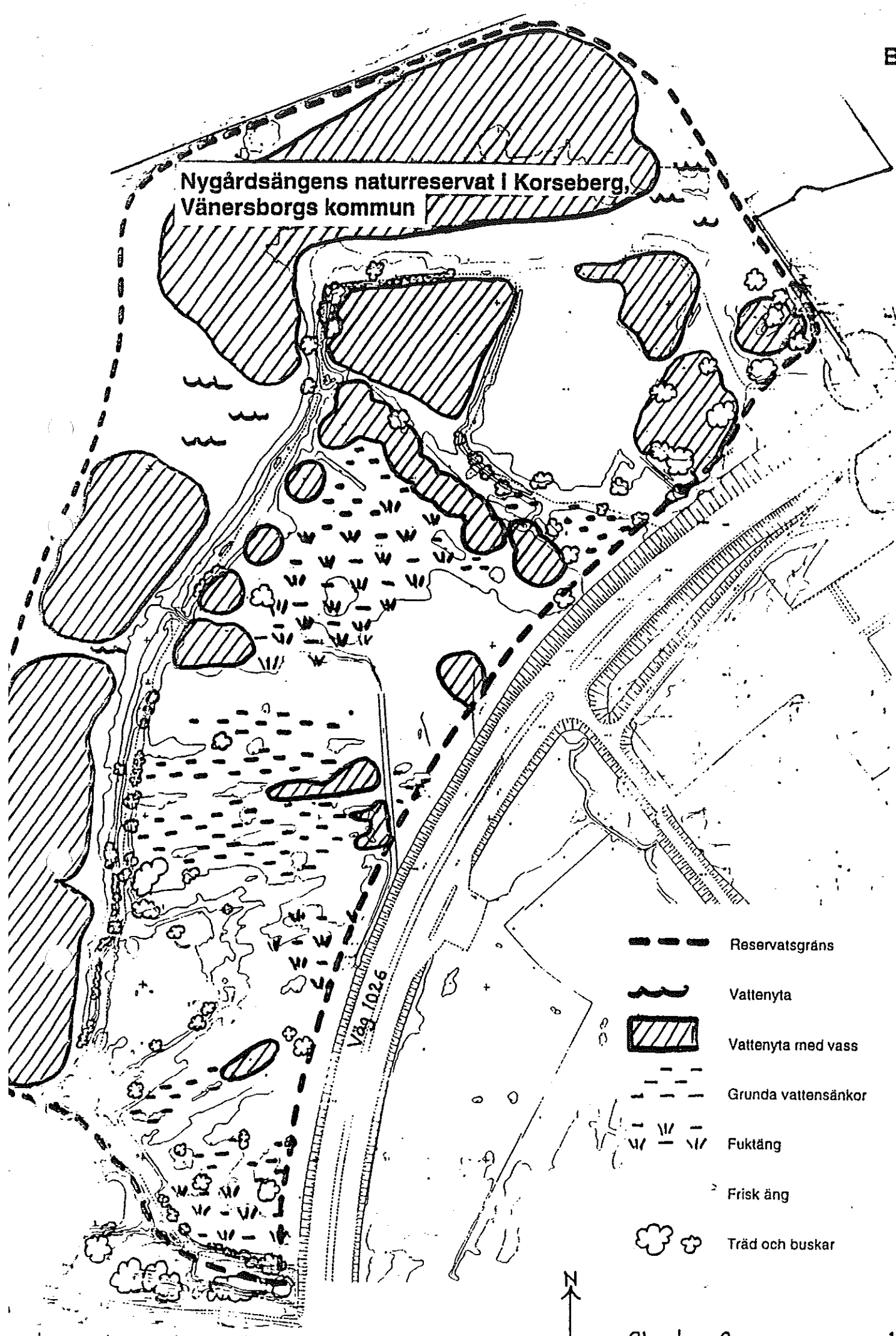
Enligt kommunens bedömning är områdets naturvärden av sådan karaktär att området utgör ett allmänt intresse för naturvärden och den biologiska mångfalden. Dessa värden ges bäst ett långsiktigt skydd genom att området bevaras som naturreservat. Härigenom tillgodoses naturresurslagens bestämmelser om en från ekologisk, social och samhällsekonomisk synpunkt god hushållning.

BILAGOR

Bilaga 1	Orienteringskarta
Bilaga 2	Karta över naturreservatet med avgränsning
Bilaga 3	Skötselplan
Bilaga 4	Förteckning av växter funna vid inventering 1996
Bilaga 5	Förteckning över fastigheter och fastighetsägare samt övriga sakägare
Bilaga 6	Ägokarta till fastighetsförteckningen
Bilaga 7	Kostnader
Bilaga 8	Hur man överklagar hos länsstyrelsen
Bilaga 9	Sändlista

Nygårdsängens naturreservat i Korseberg,
Vänersborgs kommun

- Reservatsgräns
- ~ Vattenyta
- ▨ Vattenyta med vass
- - - Grunda vattensänkor
- W Fuktäng
- ^ Frisk äng
- ☁ Träd och buskar

Skala 0 100m

Skötselplan för naturreservatet Nygårdsängen, Vänersborgs kommun

Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer gäller utan begränsning i tiden. I övrigt bör en översyn och ev revidering av planen ske med ca 10 års mellanrum eller när uppföljningen och utvärderingen av skötseln så påkallar detta.

I särskilda fall kan kommunstyrelsen med stöd av 12 § NVL medge undantag från reservatsbestämmelserna.

Enligt 37 och 38 §§ NVL gäller bland annat att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som meddelats enligt 8 och 10 §§ naturvårdslagen kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader och förpliktigas ersätta kostnad som föranleds av gärningen.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 39 § NVL vid vite förelägga honom om att rätta vad olovligt skett. Kommunstyrelsen har vidare möjlighet att hos kronofogdemyndigheten få handräckning för att åstadkomma rättelse.

1 Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1 Övergripande mål

Inom våtmarksområdet syftar beslutet till att bevara den stora artrikedomen som är kännetecknande för grunda kärr, vattensamlingar och dammar. Exempel på arter som genom skyddet och vården skall bevaras så att de långsiktigt kan förny sig i livskraftiga populationer är, stor och liten vattensalamander, vanlig groda, samt grönskära och ävjebrodd.

Målet är att med viss skötsel bibehålla solöppna grunda vattensamlingar, dammar och kärr. Träd och buskvegetation skall hållas efter och bör endast täcka tio procent av området i form av lågvuxna trädsolitärer och buskar. Förnamängden skall minskas genom regelbundet återkommande vår- eller höstbränningar alternativt slåtter ca vart 5 år.

Dammar och strandzoner med högvuxen bladvass skall på sikt hållas efter så att öppna vattenspeglar bildas och för att gynna annan strandvegetation.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

För närvarande föreligger inget akut behov av vegetationsvård, slåtter etc, utan skötselinsatser kan planeras in då arbetskraft finns att tillgå.

1.2.1 Dammar

Vassslåtter för att hålla vattenytor öppna och motverka igenväxning. Slåttern bör ske under olika år för olika ytor för att få olika successionsstadier inom området. Detta bör ske ungefär vart tionde år. Vassen bortforslas eller brännes.

1.2.2 Strandzon

Borttagning av vass närmast stranden. Görs detta via fräsning räcker det förmodligen med en engångsinsats. Den yttre delen av vassen skall sparas då den är viktig för bl a skäggdopping, sothöna och brun kärrhök. Vassen bortforslas eller brännes.

1.2.3 Frisk äng och fuktäng

En minskning av förnan skall eftersträvas genom att området brännes vår eller höst. Detta bör göras ca vart 5 år.

1.2.4 Träd och buskvegetation

Träd och buskar skall vid behov hållas efter då dessa bara bör täcka högst 10 % av området.

2 Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Övergripande mål

2.1.1 Information

Två informationsskyltar skall berätta om syfte och mål med reservatet samt områdets historia. Här bör de arter av växter och djur som finns inom reservatet beskrivas.

2.1.2 Tillsyn

Naturvårdsförvaltaren svarar för tillsyn och skötsel av reservatsområdet.

2.1.3 Dokumentation

Skötseln skall dokumenteras med avseende på utförda skötselåtgärder, tidpunkt för utförandet, noteringar om effekten m m.

2.1.4 Finansiering

Finansiering av skötseln svarar naturvårdsförvaltaren för.

Växter funna vid inventering på Nygårdsängen i juli 1996

Vattenhöljor

bladvass
 vasstarr
 stjärnstarr
 blåsstarr
 gråstarr
 svalting
 kråklöver
 bredkaveldun
 jättegröe
 bladvass
 knappsäv
 sjösäv
 dyfräken
 ängsull
 veketåg
 sumpveronika
 gåsört
 mannagräs
 vanlig pilört

Frisk äng

hundloka
 ängskavle
 kråkvicker
 gulvial
 smörblomma
 timotej
 rödven
 grässtjärnblomma
 tuvtåtel
 ängsgröe
 krusskräppa
 sumpmåra
 harstarr
 stjärnstarr
 nysört
 teveronika
 liten blåklocka
 prästkrage
 hallon
 oxel
 stenros
 fågelbär
 hägg
 rönn
 hagtorn
 gulmåra
 kornell
 druvfläder
 åkertistel

Strandzoner
och fuktängar

bladvass
 rörflen
 sumpfräne
 jolster
 igelknopp
 pilblad
 svalting
 nickskära
 grönskära*
 tiggarranunkel
 ryltåg
 svärdsilja
 ävjebrodd
 nålsäv
 vattenbläddra
 vasstarr
 stjärnstarr
 blåsstarr
 gråstarr

* Sommaren 1996 uppträdde grönskäran rikligt. I övrigt är den sällsynt och visar sig bara vissa år.

VÄNERSBORGS KOMMUN

Stadsingenjörskontoret

FASTIGHETSFÖRTECKNING

1997-09-03

Fastighetsförteckning tillhörande förslag för Nygårdsängens naturreservat
i Korseberg, Vänersborgs kommun.

Avdelning A Fastigheter

Beteckning på kartan	Fastighetsägare, adress	Anm.
-------------------------	-------------------------	------

1. Inom reservatsområdet

Onsjö 2:1	Vänersborgs kommun 462 85 VÄNERSBORG	
-----------	---	--

2. Utanför reservatsområdet

Karls Grav 1:1	Staten, Sjöfartsverket Trollhätte kanals sjöfartsområde Box 949 461 29 TROLLHÄTTAN	
----------------	---	--

Korseberg 1:1	Se Onsjö 2:1	
---------------	--------------	--

Lyckhem 1:1	"	
-------------	---	--

Avdelning B Samfälligheter

Avdelning D Servitut och andra särskilda rättigheter

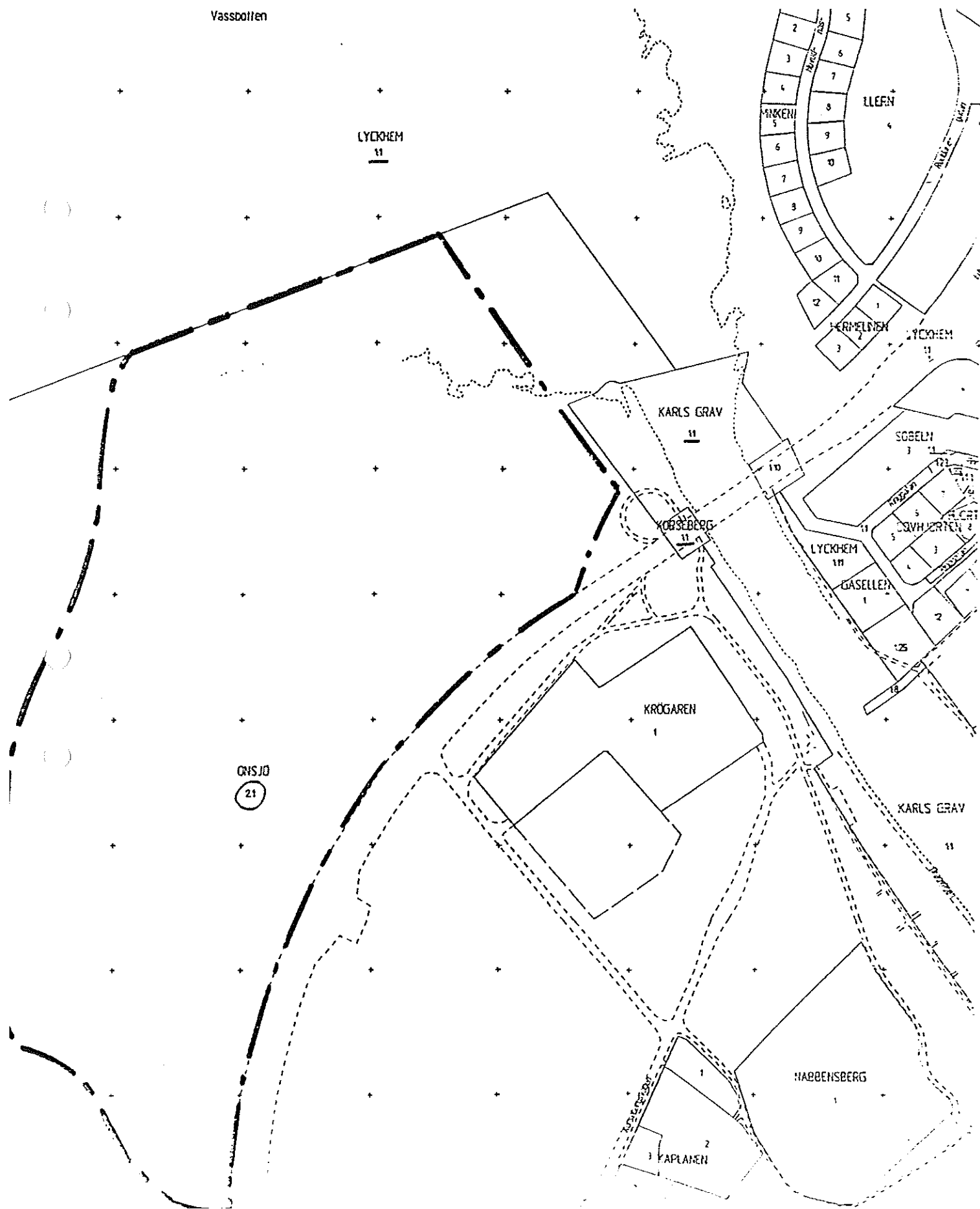
Runa Jönsson
Runa Jönsson
Karttekniker

Förestående fastighetsförteckning bestyrkes

Svante Lindstedt
Svante Lindstedt
Stadsingenjör

1997-09-03

Rivera Jimenez

Kostnader**Dammar**

Vasslåtter, vinter	1 dv	ca vart 10:e år	
Vasslåtter, sommar	3 dv	"	"(efter midsommar om vassen slagits under vintern)

Strandzon

Vasslåtter, vinter	1 dv	ca vart 10:e år	
Vasslåtter, sommar	3 dv	"	"(efter midsommar om vassen slagits under vintern)

alternativt fräsning som engångsinsats (ca 400 kr/ha, 1997), sker lämpligast under hösten.

Frisk äng och fuktäng

Bränning som bör ske tidigt på våren för 15 april (ta hjälp av brandkåren), ca vart 5:e år.

Träd och buskvegetation

Slyröjning vart 10-20 år.

Informationsskyltar

Två informationsskyltar tillverkas i kommunens regi och uppsättes på lämpliga platser.

Allt arbete förutom fräsning av strandzonen bör kunna ske med AME-insats. Om fräsning av strandzonen blir aktuell kan detta göras med hjälp av lantbrukare.

Hur man överklagar hos Länsstyrelsen

Detta beslut kan överklagas hos Länsstyrelsen.

Tala om vilket beslut Ni överklagar genom att t ex ange paragraf i kommunstyrelsens protokoll. Ange också varför Ni anser att beslutet är oriktigt och vilken ändring Ni vill ha.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer.

Bifoga handlingar eller annat som Ni anser stöder Er uppfattning.

Överklagandet ska lämnas till kommunstyrelsen i Vänersborgs kommun. För att överklagandet ska kunna prövas måste handlingarna ha kommit in dit senast inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Har Ert överklagande kommit i rätt tid, kommer handlingarna att skickas vidare till Länsstyrelsen, om kommunstyrelsen inte själv ändrar beslutet på det sätt Ni begärt.

Om något är oklart kan Ni vända Er till Vänersborgs kommun.

Adressen är: Vänersborgs kommun
 462 85 Vänersborg

Sändlista

Trollhätte kanalverk
Box 949
461 29 Trollhättan

Sjöfartsverket
Box 949
461 29 Trollhättan

Länsstyrelsen i Älvsborgs län
Miljö- och planenheten
462 83 Vänersborg

Vägverket Region Väst
405 33 Göteborg

Naturskyddsföreningen Vänersborg
Staffan Ljung
Brinkevägen 13
462 54 Vänersborg

Länsförbundet Naturskyddsföreningen Norra Älvsborg
Birgitta Gelang
Äsvägen 12
462 61 Vänersborg

Södra Älvsborgs ornitologiska förening
Åke Andersson
Slåttervägen 15
518 42 Sjömarken